

**„KRÓLOWA” W ATENACH
POOLIMPIJSKIE REFLEKSJE TRENERA
LEKKOATLETYKI**

***(WYKŁAD INAUGURACYJNY W AWF KATOWICE
W ROKU AKADEMICKIM 2004/2005)***

Igrzyska Olimpijskie w Atenach rozegrane w sierpniu 2004 roku potwierdziły powszechnie przyjętą opinię, że lekkoatletyka jest „królową sportu”.

Ranga tej dyscypliny, składającej się z różnorodnych form chodu, biegów, skoków i rzutów, sięga rywalizacji w starożytności, gdzie biegi przez blisko 70 lat (776 r. p.n.e. – 708 r. p.n.e.) były jedyną konkurencją olimpijską. Igrzyska Nowożytne dowiodły, że lekkoatletyka jest sportem nr 1, a finałowy bieg na 100 m należy do kulminacyjnych momentów w historii światowego sportu.

Komercjalizacja i często nieuzasadniona chęć kreowania medialnych idoli sprawiła, że w ostatnich latach o przodownictwo w światowym sporcie upomina się piłka nożna, a także (w polskiej rzeczywistości) skoki narciarskie.

Na szczęście dla lekkoatletyki sezonowe mody mijają, a znaczenie ogólnego, wszechstronnego rozwoju w oparciu o biegi, skoki i rzuty pozostaje znaczące i ważne, także dla innych dyscyplin sportu.

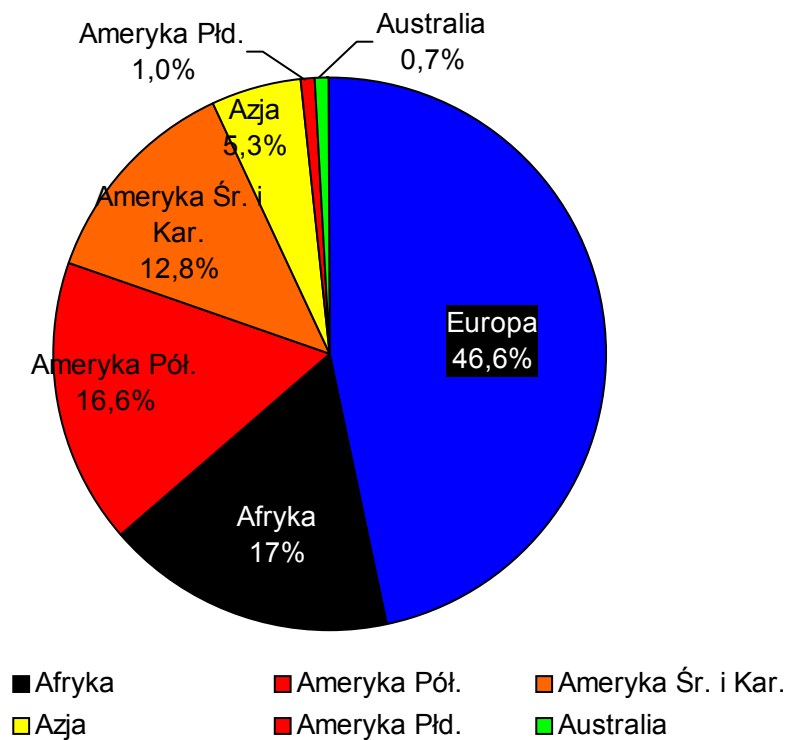
Międzynarodowa Federacja Lekkiej Atletyki (IAAF) w 2004 r. liczyła 214 państw (www.iaaf.org). To więcej jak w Organizacji Narodów Zjednoczonych czy w jakimkolwiek innym stowarzyszeniu politycznym, społecznym czy sportowym.

Ze względu na naturalną aktywność ruchową (szczególnie w biegach od 100 m do maratonu) sukcesy w lekkoatletyce mogą być dostępne dla sportowców z całego globu.

Analizy lekkoatletyki na Igrzyskach Olimpijskich w Atenach dokonane w tej pracy oparta na czterech grupach konkurencji: biegach sprinterskich, biegach wytrzymałościowych, skokach i rzutach. W celu większej przejrzystości analizy zrezygnowano z biegów sztafetowych (elitarny ze względów organizacyjnych i często przypadkowy dobór uczestników), chodu sportowego (nie bardzo można określić, czy jest to konkurencja wytrzymałościowa czy techniczna) oraz z lekkoatletycznych wielobojów (kompilacyjny charakter, zarówno z motorycznego jak i technicznego punktu widzenia). W sumie uwzględniono 19 kobiecych i 20 męskich składowych konkurencji lekkoatletycznych.

Analizie podlegali tylko ci zawodnicy, którzy mieścili się w czołowej ósemce finalistów. W sumie przeanalizowano 312 lekkoatletek i lekkoatletów. Gradacja poziomu sportowego została ustalona na podstawie skali punktowej: 8 pkt = 1 miejsce, 7 pkt = 2 miejsce ..., 1 pkt = 8 miejsce.

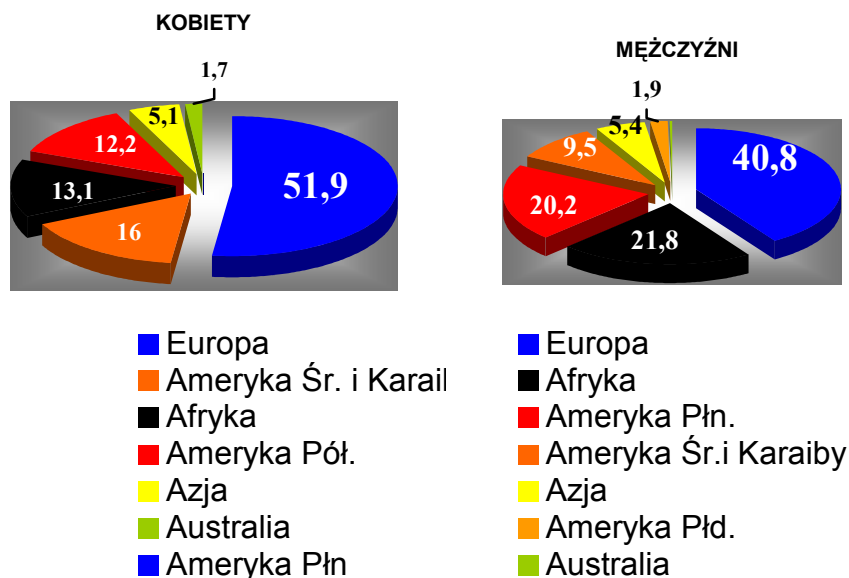
Dane wskazują, że prawie połowa sukcesów olimpijskich w lekkoatletyce należy do sportowców z Europy (46,6%), w dalszej kolejności zawodników z Afryki (17,0%) i z Ameryki Północnej (16,6%). Powyższa statystyka dowodzi, że lekkoatletyka w Europie zdecydowanie przewyższa osiągnięcia legendarnej i ciągle prężnej lekkoatletyce amerykańskiej. Ta ostatnia przygrywa także z Afryką, której potencjał sportowy stale wzrasta, począwszy od Igrzysk w Meksyku w 1968 r. Kolejne miejsca zajmują: Ameryka Środkowa i Karaiby, Azja (tylko 5,3%), Ameryka Południowa oraz Australia (tylko 0,7%) – wykres 1.

Wykres 1. Osiągnięcia lekkoatletów poszczególnych regionów świata na Igrzyskach Olimpijskich w Atenach w 2004 r.

Na uwagę zasługuje pozycja poprzedniego gospodarza Igrzysk (Sydney 2000) i przyszłego kontynentu olimpijskiego (Pekin 2008). Potężna propaganda Australijczyków i sukcesy sprzed 4 lat nie wpłynęły na wzrost poziomu wyników. Kontrowersyjne wydają się także przesadnie optymistyczne prognozy chińskiej dominacji w roku 2008.

Nieco inna klasyfikacja dotyczy podziału na kobiety i mężczyzn (wykres 2).

Wykres 2. Osiągnięcia kobiet i mężczyzn z różnych kontynentów na Igrzyskach Olimpijskich w Atenach w 2004 r.

Wśród kobiet charakterystyczna jest zdecydowana dominacja zawodniczek z Europy (51,9%) oraz druga pozycja lekkoatletek z Ameryki Środkowej i Karaibów (aż 16%). O ile światowe przodownictwo lekkoatletek europejskich (w przeszłości ZSRR i NRD) kontynuowane jest od blisko 60-ciu lat, to sukcesy zawodniczek z Jamajki i Wysp Bahama datują się od lat 80-tych (Marlene Ottey). W finałowych zawodach olimpijskich nie uczestniczyły lekkoatletyki Ameryki Południowej, kontynentu liczącego ponad 300 mln mieszkańców. Wątpliwości budzą prognozy dominacji Chińczyków na Igrzyskach w Pekinie. Czy „azjatycki tygrys” jest zdolny do zdecydowanego przekroczenia 5% progu uczestnictwa w światowej lekkoatletyce?

Oczywiście lekkoatletyka jest dyscypliną sportu o niezwykle zróżnicowanym charakterze. Dowodzą tego analizy poszczególnych grup konkurencji. Wyodrębniono:

- 1) Biegi o charakterze sprinterskim (biegi płaskie na 100-400 m, biegi przez płotki na 100/110 m i 400 m ppł).
- 2) Biegi o charakterze wytrzymałościowym (od 800 m do maratonu).
- 3) Skoki (wzwyż, o tyczce, w dal, trójskok).
- 4) Rzuty (pchnięcie kulą, rzuty dyskiem, młotem i oszczepem).

Dane zawarte w tabeli 1 dowodzą lekkoatletycznej regionalizacji na świecie na początku XXI wieku. Rzuty lekkoatletyczne, zarówno kobiet jak i mężczyzn należą w sposób niezaprzeczalny do krajów europejskich (odpowiednio 70,1 i 78,5% całości wyników). Podobna tendencja, szczególnie w grupie kobiet, dotyczy skoków.

Tabela 1

Sukcesy kontynentalne w poszczególnych grupach konkurencji

Kontynent	Płeć	Biegi sprinterskie	Biegi wytrzymałościowe	Skoki	Rzuty
Europa	K	32,2	44,4	67,4	70,1
	M	16,7	26,4	54,9	78,5
Ameryka Północna	K	32,2	5,0	8,3	-
	M	43,3	3,2	30,0	6,9
Ameryka Środkowa i Karaiby	K	33,3	06,	3,5	26,4
	M	28,3	-	9,7	-
Azja	K	-	15,0	2,1	2,1
	M	5,0	6,0	0,7	9,7
Afryka	K	-	35,0	15,2	-
	M	5,6	60,7	2,1	3,5
Ameryka Południowa	K	-	-	-	-
	M	1,1	3,2	2,6	-
Australia	K	2,3	-	3,5	1,4
	M	-	0,5	-	1,4

W tej grupie konkurencji największe osiągnięcia mają lekkoatletki z krajów rosyjskojęzycznych (np. emocjonujący konkurs skoku w dal, w którym 3 skoczkinie z Rosji uzyskały 7,07/7,05/7,05 m).

Charakterystyczna sytuacja dotyczy biegów. W biegach sprinterskich kobiet najlepsze są zawodniczki z rejonu Morza Karaibskiego (33,3%), z Ameryki Północnej (32,2%) oraz z Europy (32,2%). Wśród mężczyzn w dalszym ciągu dominują sprinterzy i płotkarze ze Stanów Zjednoczonych oraz z wysp karaibskich (odpowiednio 43,3 i 28,3%). W konkurencjach wytrzymałościowych od wielu lat obserwuje się przewagę biegaczy afrykańskich (60,7%) oraz coraz bardziej zaciętą rywalizację zawodniczek z Europy (44,4%) i Afryki (35,0%). Oczywiście prosta statystyka nie przekreśla szans na medale olimpijskie lekkoatletów z innych rejonów świata. Oto kilka przykładów:

- złoty medal w biegu na 800 m zdobył Rosjanin (Juri Borsakowski), a w maratonie triumfował Włoch (Stefano Baldini),
- w biegu na 110 m ppł złoty medal (z wyrównanym rekordem świata) zdobył Chińczyk Liu Xiang,
- w trójskoki kobiet zwyciężyła reprezentantka Kamerunu Francoise Mango,
- w pchnięciu kulą i w rzucie oszczepem złote medale zdobyły Kubanki (Yumileidi Cumba i Osleidis Menendez),
- bezapelacyjnym zwycięzca rzutu młotem został Japończyk (Koji Murofushi).

Lekkoatletka jest więc sportem dla wszystkich, bez względu na miejsce zamieszkania

Powszechną tendencją współczesnego świata są wielokierunkowe migracje. Wobec tego cennym uzupełnieniem analizy geograficznej wydaje się analiza rasowa (tabela 2).

Udział lekkoatletów różnych ras w finałach Igrzysk Olimpijskich

Konkurencje	Płeć	„Biała”	„Czarna”	„Żółta”	Arabowie	Inni
Biegi sprinterskie	K	41,1	57,2	-	-	1,7
	M	8,9	85,5	5,6	-	-
Biegi wytrzymałościowe	K	38,3	43,3	13,9	3,9	0,6
	M	23,3	51,7	3,9	21,1	-
Skoki	K	84,0	11,8	-	2,1	2,1
	M	74,3	25,7	-	-	-
Rzuty	K	70,1	26,4	1,4	-	2,1
	M	90,3	-	5,6	4,1	-
Razem	K	56,3	36,4	4,3	1,5	1,5
	M	43,1	47,0	3,4	6,5	-

W dużym uproszczeniu (wystarczającym w tego typu analizie) wyodrębniono 5 grup lekkoatletów, w oparciu o kolor skóry („czarna”, „biała”, „żółta”, lekkoatleci krajów arabskich i w przypadku kwestii spornych, tzw. „inni”).

Z danych zawartych w tabeli 2 wynika, że lekkoatletyka światowa podzielona jest wyraźnie na 3 strefy wpływów. W biegach sprinterskich i przez płotki dominują czarnoskórzy biegacze i biegaczki, głównie ze Stanów Zjednoczonych i wysp Morza Karaibskiego. Szczególnie dotyczy to grupy mężczyzn (85,5%), gdzie wśród półfinalistów biegu na 100 m nie było sprintera o białym kolorze skóry.

W biegach wytrzymałościowych najlepsze rezultaty uzyskują czarnoskórzy zawodnicy pochodzący z Kenii i Etiopii (51,7%). W ostatnich latach daje się zauważyć wyraźny wzrost znaczenia biegaczek o czarnym kolorze skóry. Warto wspomnieć o reprezentantce Wielkiej Brytanii Kelly Holmes, mistrzyni olimpijskiej na 800 m i 1500 m. Trzecią grupę najlepszych lekkoatletek świata według „klasyfikacji rasowej” stanowią „Biali” skoczkowie i miotacze. Dane zawarte w tabeli

2 potwierdzają wcześniejsze spostrzeżenia o dominacji 8 ww. konkurencji o charakterze technicznym wśród lekkoatletów o „białym” kolorze skóry

W sumie można stwierdzić, że najlepszymi lekkoatletami Igrzysk Olimpijskich w Atenach w 2004 r. były „Białe” zawodniczki (56,3%), głównie z Europy. Wśród lekkoatletów zaznaczył się wyraźny podział na „Czarnych” biegaczy z USA, Karaibów i Afryki (w sumie 47,0%) oraz „Białych” skoczków i miotaczy (w sumie 43,1%).

Oczywiście ten statystyczny schemat nie upoważnia do stosowania jakichkolwiek barier w startach największych indywidualności. Ta część pracy ma zwrócić uwagę na fakt różnic geograficznych i narodowościowych, wynikających z różnego typu migracji (głównie o charakterze zarobkowym). Oto kilka przykładów:

- większość składu ekipy Wielkiej Brytanii i Francji to emigranci (z różnych pokoleń) z byłych kolonii afrykańskich i karaibskich,
- najlepszy obecnie zawodnik na 3000 m z przeszkodami (Saif Saaeed Shaheen z Kataru) to kiedyś Stephen Cherono z Kenii. Młody zawodnik dał się skusić szejkom z naftowego kraju i aktualnie czeka na obywatelstwo. Tak więc po 2500 latach powtarzają się „zakupy” lekkoatletów. W 488 r. p.n.e., jeden z najlepszych biegaczy Starożytności Astylos z Krotonu został przekupiony przez tyrana Syrakuz Hierona,
- srebrny medalista i nowy rekordzista Europy na 100 m Francis Obikwelu z Portugalii to kiedyś wybitny sprinter z Nigerii,
- optymistycznym jest fakt, iż zwycięzca na 400 m Amerykanin Jeremy Wariner jest w największym stopniu sprinterem o białym kolorze skóry. Być może o poziomie biegacza świadczy proces treningowy a także nie pochodzenie (trenerem Warinera jest Clyde Hart, były opiekun legendarnego już Michaela Johnsona).

Taki więc, mimo statystycznych danych, ***lekkoatletyka jest szansą dla wszystkich zawodników, bez względu na kolor skóry.***

Często spotyka się opinie, że duże, gęsto zaludnione kraje mają większą szansę na wypromowanie sportowców wysokiego poziomu. Tabela 3 w znacznej mierze zaprzecza temu pogładowi. W dwóch państwach rejonu Morza Karaibskiego (Bahama i Jamajka) jeden medal olimpijski przypada na mniej niż 1 mln mieszkańców (odpowiednio 156 i 524 tys.)

Tabela 3

Wskaźnik liczby mieszkańców na medal olimpijski w lekkoatletyce (w mln)

Kraj	Medale	Wskaźnik	Kraj	Medale	Wskaźnik
Bahama	2	0,156	Maroko	3	9,729
Jamajka	5	0,524	Portugalia	1	10,049
Estonia	1	1,359	Węgry	1	10,159
Litwa	2	1,734	USA	25	11,641
Słowenia	1	1,996	Ukraina	4	12,225
Grecja	5	2,004	Wielka	4	14,768
Kuba	5	2,255	Brytania	1	14,853
Łotwa	1	2,339	Kazachstan	3	19,160
Dania	2	2,671	Włochy	2	19,116
Szwecja	3	2,941	Polska	2	19,536
Białoruś	3	3,307	Australia	2	22,725
Erytrea	1	3,993	RPA	2	29,835
Norwegia	1	4,540	Francja	1	40,266
Czechy	2	5,100	Hiszpania	2	41,245
Kenia	7	5,701	Niemcy	2	63,769
Rosja	25	7,187	Japonia	1	68,569
Rumunia	3	7,265	Turcja	1	103,230
Dominikana	1	8,639	Meksyk	1	120,047
Etiopia	7	9,434	Nigeria	2	647,189
			Chiny		

Kuba – kraje z czołówki klasyfikacji medalowej

Do państw, w których wskaźnik wynosi mniej niż 5 mln należą, m.in. Grecja i Kuba (po 5 medali) oraz Estonia, Słowenia, Łotwa, Erytrea i Norwegia. Wskaźnik największych lekkoatletycznych potęg (Rosji i USA) wynosi odpowiednio ok. 7 i blisko 12 mln (tabela 3).

W Polsce na 1 medal olimpijski w lekkoatletyce pracowało 19 mln mieszkańców na Ukrainie 12 mln. Wskaźnik ten jest znacznie wyższy we Francji, Hiszpanii, w Niemczech (aż 41 mln), w Nigerii (120 mln), a przede wszystkim w Chinach (blisko 650 mln mieszkańców na 1 medal). Dane te dowodzą, że sukcesy w lekkoatletyce odnoszą zarówno kraje małe jak i największe państwa świata. Wśród państw, które wprawdzie nie zdobyły olimpijskich medali, ale tylko olimpijskie punkty były: St. Kids and Nevis, Grenada i Mauritius. Na małej wyspie St. Kids and Nevis mieszka 42 tysiące mieszkańców. Po zdobyciu złotego medalu na Mistrzostwach Świata w Paryżu w 2003 r. przez Kima Collinsa (6 miejsce w Atenach), cała ludność małego państwa zapełniłaby tylko połowę stadionu. Na przeciwległym biegunie są Indie, które przy 935 mln mieszkańców nie zdobyły żadnego medalu. A więc nie skala zaludnienia danego kraju świadczy o lekkoatletycznej potędze.

Lekkoatletyka jest więc sportem dla wszystkich krajów – tych małych i tych większych.

Kolejnym, istotnym elementem procesu szkolenia sportowego (także lekkoatletycznego) są możliwości finansowe.

Tabela 4

Wskaźnik: produkt krajowy brutto na 1 mieszkańca (w dolarach amerykańskich) na liczbę zdobytych medali olimpijskich w lekkoatletyce – wybrane kraje

Wskaźnik	Medale	Kraj	Produkt krajowy brutto na 1 mieszkańca
401	20	Rosja	8010
925	4	Ukraina	3700
1402	25	USA	35045
1960	2	Chiny	3920
2324	3	Rumunia	6973
2788	3	Białoruś	8365
3250	5	Grecja	3250
5150	2	RPA	10300

	2	Polska	10309
5154	4	Wielka	26226
6556	1	Brytania	7070
7070	2	Łotwa	15028
7510	3	Czech	26617
8720	3	Szwecja	26165
8722	1	Włochy	9340
9340	2	Estonia	26176
13089	2	Francja	26923
13208	1	Japonia	17987
17987	1	Portugalia	36474
36474		Norwegia	

Szkolenia w warunkach wysokogórskich, legalne wspomaganie treningu, sprzęt sportowy, badania naukowe – to tylko niektóre elementy wymagające zaplecza finansowego. W „Roczniku Statystycznym” z 2003 r. jednym ze wskaźników zamożności społeczeństwa jest produkt krajowy brutto na 1 mieszkańca.

Wskaźnik ten w przeliczeniu na liczbę zdobytych medali pozwala stwierdzić, czy zamożność społeczeństwa wpływa na skuteczność lekkoatletycznych reprezentacji na Igrzyskach Olimpijskich. Wyniki analizy przedstawiono w tabeli 4. Z zawartych w niej danych trudno ocenić, czy stopień zamożności społeczeństwa wpływa na wyniki w sporcie. W klasyfikacji medalowej czołowe miejsca zajęły kraje bogate (USA), stosunkowo biedne (Rosja) i bardzo biedne (Etiopia i Kenia). Największą skuteczność w stosunku do stanu gospodarki prezentują Rosja i Ukraina, a także USA i Chiny. W zawodach lekkoatletycznych Igrzysk Olimpijskich w Atenach klęskę poniosły reprezentacje „bogatych” krajów z Europy (Austria, Belgia, Finlandia, Holandia, Szwajcaria), a także Kanada i Nowa Zelandia.

Wszystkie te państwa mają bogatą tradycję lekkoatletyczną i wszystkie nie zdobyły olimpijskiego medalu. Z drugiej strony liczne sukcesy w Atenach odnosiły biedne ekonomicznie kraje z całego świata.

Obok wspomnianych już Kenii i Etiopii należy wymienić jeden z najbiedniejszych krajów świata Erytreę (brązowy medal Bonifacy Kiproa na 10 km), a także Kamerun, Dominikanę czy Kubę.

Tak więc, lekkoatletyka jest sportem dla wszystkich – biednych i bogatych.

Jednym z najważniejszych elementów procesu szkolenia jest skuteczna selekcja. Organizacja Mistrzostw Świata Juniorów (do lat 19) i Kadetów (do lat 17) ma za zadanie wyłonienie utalentowanej młodzieży do sportu olimpijskiego. Średnia wieku finalistów analizowanych konkurencji Igrzysk Olimpijskich w Atenach wynosiła 25,8 lat. Średnio sześć lat wcześniej zawodnicy ci byli juniorami i startowali na Mistrzostwach Świata Juniorów w Annency we Francji. Analiza wykazała jednak, że spośród 1052 lekkoatletek i lekkoatletów startujących na zawodach juniorów w 1998 r. tylko 25% (2,4%) zakwalifikowała się do finałów Igrzysk 6 lat później. Szczegółowe dane w kolejnych grupach konkurencji przedstawia tabela 5.

Tabela 5

Starty finałowe na Igrzyskach Olimpijskich w 2004 r. uczestników Mistrzostw Świata Juniorów w 1998 r.

Płeć	Grupy konkurencji				
	Biegi sprinterskie	Biegi wytrzymałościowe	Skoki	Rzuty	Rzemięta
Mężczyźni	0,9%(2)	3,9% (7)	1,9% (2)	1,0% (1)	2,0% (12)
Kobiety	1,7% (3)	1,4% (1)	4,8% (5)	4,8% (4)	2,9% (13)

Dane dowodzą, że tylko 2 młodych lekkoatletów z Mistrzostw Świata Juniorów odnosi sukcesy (finałowe) na Igrzyskach Olimpijskich. Oczywiście na Igrzyskach startują sportowcy starsi i młodszy w stosunku

do średniej. W analizie wcześniejszych Mistrzostw (1996 r. w Sydney) oraz późniejszej ich edukacji (2000 r. w Santiago) wyniki były podobne (od 0,8 do 5,0% – w zależności od płci i grupy konkurencji).

Tak więc selekcja do sportu olimpijskiego oparta tylko na mistrzowskich zawodach juniorów jest mało precyzyjna. Wśród najlepszych lekkoatletek Igrzysk Olimpijskich w Atenach znalazły się jednak uczestniczki Mistrzostw Świata Juniorów sprzed 6 lat. Jamajka Veronica Campbell zdobyła złote medale na 200 m i w sztafecie 4 x 100 m, Kubanka Osleidis Menendez tryumfowała w rzucie oszczepem a Rosjanka Jelena Isinbajewa w skoku o tyczce. W Atenach sukcesy odnosili zawodnicy doświadczeni (np. 36-letni Robert Korzeniowski) i najmłodszy lekkoatleci (np. szwedzka wieloboistka Karolina Klüft).

Tak więc, lekkoatletyka jest sportem dla wszystkich – „starszych” i „młodszych”

Igrzyska Olimpijskie w Atenach dowiodły, jak niebezpieczny i aktualny jest problem dopingu w sporcie. Jeszcze przed rozpoczęciem zawodów zdyskwalifikowane zostały najlepsze sprinterki Mistrzostw Świata z 2003 r. (Kelli White i Torri Edwards). Bezpośrednio przed inauguracją zawodów lekkoatletycznych nastąpiła spektakularna i skandaliczna dyskwalifikacja greckich bohaterów sportowych: Ekaterini Thanou, a przede wszystkim Konstandinosa Kederisa.

Wydawało się, że zdecydowana walka WADA (Światowej Organizacji Antydopingowej) i bezkompromisowe decyzje poprzedzające Igrzyska wyczyszczą atmosferę rywalizacji lekkoatletycznej. Niestety, znaczenie olimpijskiego medalu jest tak wielkie, że zawsze znajdzie się grupa nieuczciwych zawodników. Niezwykle charakterystyczny dla Igrzysk w Atenach był inauguracyjny zawody lekkoatletyczne konkurs pchnięcia kulą kobiet, rozegrany w Olimpii, a następnie dyskwalifikacja Rosjanki Iriny Korżanienko. Na listę nieuczciwych zawodników wpisało się także dwóch Węgrów: Adrian Annus w rzucie młotem i Robert Frezekas w rzucie dyskiem.

Tak więc Igrzyska Olimpijskie w Atenach w 2004 r. pobiły rekord dopingowych afer i dowiodły, że do osiągnięcia pełnej czystości i uczciwości sportu olimpijskiego jeszcze daleka droga.

Współczesny sport wymaga ingerencji różnych dziedzin nauki, których pomoc jest ważna w przygotowaniu sportowców wysokiego poziomu. Obok publikacji książkowych i prac badawczych zawartych w wielu czasopismach naukowych i metodyczno-szkoleniowych, wskaźnikiem zaangażowania naukowców w problematykę sportu wyczynowego jest udział w konferencjach. W dniach 6-11.08.2004 r., bezpośrednio przed Igrzyskami, w Salonikach odbył się Kongres Przedolimpijski. Na rekordową liczbę 1326 wystąpień, większość (42%) pochodziła z Azji, w tym, prawie 230 z Chin i ponad 50 z Tajwanu. Liczby te świadczą o poważnym zaangażowaniu gospodarzy przyszłych Igrzysk w wykorzystaniu nauki w procesie przygotowań olimpijskich. Stała aktywność naukowców w zakresie sportu olimpijskiego (czy jak coraz częściej mówi się „sportu technologicznego”) dotyczy takich państw jak Wielka Brytania, Stany Zjednoczone (ponad 60 uczestników), Australia, Niemcy i Republika Południowej Afryki (prawie 50 naukowców). W Kongresie Przedolimpijskim uczestniczyło także 11 Polaków. Warto zaznaczyć, że wśród przedstawicieli państw, które odniosły znaczące sukcesy w Atenach, w Salonikach uczestniczyło 10 naukowców z Rosji, 8 ze Szwecji, tylko 3 z Ukrainy i żaden badacz z Kenii i Etiopii. Wśród naukowców można było zauważyć aż 27 z Iranu, z kraju, który jest białą plamą na mapie lekkoatletycznej. A więc można stwierdzić, że prace naukowo-badawcze nie zawsze mają związek z wynikami sportowymi. O ile w żadnym wypadku nie można kwestionować konieczności ingerencji nauki w system szkolenia sportowego, można zaryzykować twierdzenie, że **lekkoatletyka jest sportem dla wszystkich krajów, bez względu na poziom nauk o sporcie.**

Rozważania na temat lekkoatletyki na Igrzyskach Olimpijskich w Atenach w 2004 r. pozwoliły na szersze spojrzenie na wieloaspektowość szkolenia w tej dyscyplinie sportowej. Nie można jednoznacznie

stwierdzić, co jest decydujące w skutecznym przygotowaniu lekkoatletów do startu olimpijskiego. Rozsądek mówi o przewadze sformalizowanej i unaukowanej teorii zarządzania nad pozornie spontaniczną teorią chaosu. Większość środowiska szkoleniowego optuje za przygotowaną i szczegółowo realizowaną metodą treningową, ale często sukcesy odnoszą sportowcy, dla których ważniejsze jest szaleństwo niż metoda. Czym więc jest przygotowanie olimpijskie – perfekcyjnym rzemiosłem czy niekontrolowaną sztuką?

Pytań jest wiele, ale jedno jest pewne, **że lekkoatletyka jest szansą dla wszystkich: utalentowanych, pracowitych, zdrowych, mających szczęście (do klubu, trenera, sponsora) ...**

Realizacja wzorcowego modelu olimpijskiego jest wypadkową wielu czynników, z których każdy ma odzwierciedlenie w działalności uczelni wychowania fizycznego.

1. Za zdrowe społeczeństwo, które jest podstawą selekcji do sportu wyczynowego odpowiadają, m.in. specjaliści od turystyki i rekreacji.
2. Za wyszukiwanie talentów i propagowanie aktywności sportowej odpowiedzialni są nauczyciele wychowania fizycznego.
3. Za opracowywanie i realizację programów treningowych odpowiedzialność ponoszą absolwenci studiów trenerskich.
4. Profilaktyka przed urazami i żmudna rehabilitacja po nich, należy do absolwentów fizjoterapii.
5. Poszukiwanie środków finansowych i właściwe ich wykorzystanie to domena coraz bardziej popularnych kierunków zarządzania i marketingu w sporcie.

Refleksje poolimpijskie dowodzą, jak obszerny i wielokierunkowy jest proces przygotowania olimpijskiego w lekkoatletyce. Lekkoatletyka jest jednak królową sportu - jest więc, dostojna, wielka, jednakże dość skomplikowana i często nie pozbawiona wad.

OLYMPIC TRACK AND FIELD IN 2004 YEAR

Summary

This is an inaugural speech at the Academy of Physical Education in academic year 2004/2005.

The aim of this investigation was to find the main factors of success in Olympic athletics.

The analysis of 38 athletics events based on geographic position in the world, racial aspects, types of event (speed runs, endurance runs, jumps and throws), density of population level of wealth, efficiency of training process and in fluency of sciences in Olympic sport.

The study included 19 women's and 20 man's events. In summary we analyzed 312 athletes from more than 50 countries.

The Author concluded that track and field was difficult and various type of sport discipline. The dynamic results depended on many factors.